

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r2438426119,THOMAS-Pawel-Bartlomiej.html>
28.05.2024, 01:08

THOMAS Paweł Bartłomie j

Osoba

THOMAS Paweł Bartłomiej

Urodzony

1891

Zmarł

1969

Opis

dowódca oddziałów ciężkich karabinów maszynowych - I kompanii zapasowej Grupy „Leszno”, ppłk Wojska Polskiego.

Ur. się 25 września 1891 r. w Walentynowie (pow. wyrzyski), w rodzinie rolnika Bartłomieja i Anny z Piszczków. Po ukończeniu seminarium nauczycielskiego w Kcyni pracował (od 15 II 1912 do 30 IX 1912) jako kierownik szkoły ludowej w

Poznańskiem. Odbił jednoroczną służbę wojskową w Poznaniu (I X 1912-30 IX 1913). Od I X 1913 r. pełnił funkcję kierownika szkoły ludowej w pow. kościańskim. Następnie (I IV 1915-12 XII 1918) służył w armii niemieckiej i walczył kolejno w 37 Pułku Piechoty, 345 Pułku Piechoty i 68 Pułku Piechoty. W czasie walk na froncie zach. został ranny. Od 27 XII 1918 r. służył w oddziałach powstańczych; był dowódcą odcinka na froncie zach. 20 II 1919 r. przeniesiono go do Grupy „Leszno” na stanowisko dowódcy oddziałów ciężkich karabinów maszynowych (I kompania zapasowa). Na początku kwietnia 1919 r. został mianowany dowódcą 4 baonu 6 Pułku Strzelców Wielkopolskich (późniejszy 60 Pułk Piechoty). Dekretem NRL nr 54 (póź. 181 z 23 V 1919, ze starszeństwem od I IV 1914) został mianowany por. Od września 1919 r. dowodził I baonem 6 Pułku Strzelców Wielkopolskich. We wrześniu 1921 r. mianowano go kierownikiem wyszkolenia 74 Pułku Piechoty w Biedrusku, a w czerwcu 1922 r. szefem sztabu Grupy Północnej na Górnym Śląsku. Od września 1922 r. do stycznia 1928 r. pełnił w 74 Pułku Piechoty kolejno stanowiska: dowódcy I baonu i oficera P W. Awansował 15 VIII 1924 r. do stopnia mjr. Od I IX do 31 X 1925 r. odbył kurs kwatermistrzostwa przy Ministerstwie Spraw Wojskowych, a w 1928 r. - w Toruniu. W styczniu 1929 r. mianowany został dowódcą 3 baonu w mieście Lida. 11 I 1930 r. awansował do stopnia ppłk. i został zastępcą dowódcy pułku w 85 Pułku Strzelców Wileńskich (Nowa Wilejka). Po ukończeniu (1933) kursu dowódców pułków w Rembertowie, od 30 VII 1933 do 4 II 1934 r. pełnił obowiązki dowódcy 85 Pułku Strzelców Wileńskich, następnie przeniesiony został (4 II) na stanowisko komendanta Rejonowej Komisji Uzupełnień w Szamotułach.

W wojnie obronnej 1939 r. dowodził grupą ewakuacyjną. Po przekroczeniu granicy (20 IX)

został internowany w Rumunii. Przebywał w obozach w Calimanesti i Targoviste. Od 8 II 1941 do 1 IV 1945 r. przebywał w niewoli niemieckiej - początkowo w oflagu VI E Dorsten (Westfalia), a następnie VI B Dossel. Po wyzwoleniu przebywał zaś (IV-XI 1945) w Polskim Obozie Oficerskim - Zgrupowanie Pohelsheim. Po powrocie do kraju (1945) pracował w: Oficerskiej Szkole Samochodowej w Bydgoszczy (1945), Oficerskiej Szkole Samochodowej w Koszalinie (1947), DOW w Bydgoszczy (1947-1949), sanatorium wojskowym w Ciechocinku (1949-1952). 25 VIII 1952 r. zwolniony od powszechnego obowiązku wojskowego, pracował w Wojewódzkim Zarządzie Przemysłu Gastronomicznego i do 1958 r. działał społecznie, m.in. jako opiekun społeczny.

Zmarł 14 listopada 1969 r. w Bydgoszczy i spoczął na cmentarzu na Bielawkach. Był odznaczony: Orderem Virtuti Militari V kl., Krzyżem Niepodległości, Orderem Odrodzenia Polski V kl., Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym, Odznaką „Bydgoszcz Zasłużonemu Obywatelowi”. Związek małżeński zawarł z Zofią z Menclewskich i miał córkę Irenę (1919).

Bibliografia

Z. Kościański, Thomas Paweł Bartłomiej (1891-1969), (w:) Powstańcy wielkopolscy. Biogramy uczestników powstania wielkopolskiego 1918-1919, t. IV, red. B. Polak, Poznań 2008, s. 204-205.

Autor wpisu

Zdzisław Kościański